

Sukkwan Island

Narrativa, 377

David Vann
Sukkwan Island

Traducció de Francesc Rovira

Editorial Empúries
Barcelona

Títol original: *Sukkwan Island*

© David Vann, 2008

Primera edició: octubre del 2010

© de la traducció: Francesc Rovira Faixa

© d'aquesta edició: Grup Editorial 62, s.l.u.,

Editorial Empúries

info@grup62.com

www.editorialempuries.cat

Fotocomposició: Víctor Igual

Impressió: Liberdúplex

DIPÒSIT LEGAL: B. 37.581-2010

ISBN: 978-84-9787-674-2

Reservats tots els drets.

Prohibida qualsevol mena de còpia

PRIMERA PART

AMB LA TEVA MARE teníem un Mini Morris. Era un cotxe minúscul, com un auto de xoc, i un dels eixugavidres estava trencat, de manera que jo sempre havia d'anar traient el braç per la finestra per fer-lo anar. En aquella època, a la teva mare li agradaven amb bogeria els camps de mostassa, i els dies assolellats sempre volia que anéssim a travessar els que s'estenien al voltant de Davis. Aleshores hi havia més camps i menys gent, igual que arreu del món. I amb això comencem la primera lliçó de l'escolarització a casa. Al principi, el món era un camp immens i la Terra era plana. Totes les bèsties hi vagaven al damunt i no tenien nom, i la bèstia gran es menjava la bèstia petita i ningú no se n'escandalitzava. Aleshores va arribar l'home, pelut i estúpid i dèbil, i es va refugiar a les vores del món, i es va multiplicar i es va tornar tan nombrós i malvat i assassí en la seva indolència que les vores del món van començar a cedir. A poc a poc es van anar torçant i corbant, i els homes i les dones i els nens es van enfilear els uns a sobre dels altres per no caure, i mentre grimpaven, amb les ungles s'arrencaven el pèl de l'esquena, fins que a la fi tots els homes van quedar pelats i nus i morts de fred i assassins i arrapats a les vores del món.

El seu pare va fer una pausa i en Roy va dir, I després què.

Amb el temps, les vores es van tocar. Es van doblregar fins que es van unir les unes a les altres i van formar el globus, i el pes d'aquell esdeveniment va fer que el món comencés a rodar,

i els homes i les bèsties van deixar de caure. Llavors l'home es va contemplar a si mateix i, com que tots érem tan lletjos i pelats, i els nostres nadons semblaven insectes, l'home es va dispersar i va començar a matar les bèsties i a posar-se'n les pells, més ufanoses.

Ah, va fer en Roy. I després què.

Després, tot es va complicar massa perquè t'ho pugui explicar. En algun moment va aparèixer la culpa, i el divorci, i els diners, i els impostos, i tot se'n va anar a fer punyetes.

Creus que tot se'n va anar a fer punyetes quan et vas casar amb la mare?

El pare d'en Roy va mirar el seu fill amb un posat que deixava clar que s'havia passat de la ratlla. No, a fer punyetes se n'hi va anar abans, em sembla, però es fa difícil de dir quan.

Eren nous en aquell lloc, i en la manera de viure, i l'un per a l'altre. En Roy tenia tretze anys —era l'estiu després de setè— i havia arribat des de casa la seva mare, a Santa Rosa, Califòrnia, on havia fet classes de trombó, jugat a futbol, anat al cinema i estudiat en una escola del centre. El seu pare havia exercit de dentista a Fairbanks. Pare i fill estaven a punt d'instal·lar-se en una petita cabana de fusta de cedre, amb la teulada a dues aigües i força inclinada, entaforada al fons d'un fiord, un estret braç de mar al sud-est d'Alaska, prop del Tlevak Strait, al nord-oest de la reserva de South Prince of Wales Wilderness i a uns vuitanta quilòmetres de la ciutat de Ketchikan. Només s'hi podia accedir des de l'aigua, amb hidroavió o vaixell. No hi havia cap veí. Just darrere d'ells s'alçava una muntanya de sis-cents metres d'altitud que formava un turó imponent unit per passos de muntanya baixos a altres que es divisaven a la desembocadura del braç de mar i més enllà. Al darrere de la cabana s'estenia en uns quants quilòmetres la seva illa, Sukkwan Island, però eren quilòmetres de bosc espès sense carretera ni camí de

cap mena, un frondós mantell de falgueres, tsugues, pícees, cedres, fongs i flors silvestres, molsa i fusta en descomposició, llar d'óssos, ants, cérvols, muflons de Dall, cabres blanques i goluts. Un indret semblant a Ketchikan, on en Roy havia viscut fins als cinc anys, però més salvatge i, ara que ja no hi estava avesat, més espantós.

A mesura que s'hi apropaven, en Roy contemplava el reflex groc de l'avió travessant reflexos més extensos de muntanya verda i negra i de cel blau. Va observar com els arbres se'ls aproximaven a banda i banda. De sobte, l'aparell va impactar amb l'aigua i va aixecar un esclat de gotes diminutes. El pare d'en Roy va treure el cap per la finestreta i va dibuixar un ampli somriure d'excitació. Per un instant, en Roy va tenir la sensació d'arribar a una terra encantada, a un indret que no podia ser real.

De seguida van posar mà a l'obra. Duien tot el que l'avió podia carregar. Enfilat en un dels flotadors d'amaratge, el pare d'en Roy va començar a inflar la zòdiac amb la bomba de peu mentre ell ajudava el pilot a baixar el forabord Johnson de sis cavalls fins a l'espill, on va esperar gronxant-se fins que la llanxa va estar inflada del tot. Aleshores van fixar el motor, van descarregar la llauna de gasolina i els bidons de reserva, i amb allò va estar fet el primer viatge, que va emprendre el pare tot sol mentre en Roy l'esperava impacient dins l'hidroavió suportant la xerrameca del pilot, que no podia parar de parlar.

Allà dalt, prop de Haines, és on ho vaig provar jo.

No hi he estat mai, va dir en Roy.

En fi, com et deia, en un lloc així tens el teu salmó, i el teu ós fresc, i un munt de coses que altra gent no tindrà mai, és cert, però també ho és que això és tot el que tens, i res més, ni tan sols altres persones.

En Roy no va respondre.

Només dic que és curiós. La majoria no s'hi enduen pas els fills. I la majoria agafen menjar.

Sí que havien agafat menjar, si més no per a una o dues setmanes, a banda dels productes bàsics sense els quals no podien passar: farina i mongetes, sal i sucre, i sucre morè per fumar aliments. I també una mica de fruita en conserva. Però bàsicament viurien del que els donaria la terra. Aquell era el pla. Tindrien salmó fresc, truites Dolly Varden, cloïsses, crancs i tot el que cacesin: cérvol, ós, cabra, mufló, ant... Havien dut dos rifles, una escopeta i una pistola.

Hi estareu la mar de bé, va dir el pilot.

Segur que sí, va fer en Roy.

I jo passaré de tant en tant a veure com us va.

Quan va tornar, el pare d'en Roy somreia per sota el nas i no va mirar als ulls el seu fill mentre descarregaven la ràdio en una caixa hermètica, després les armes en estoigs impermeables, els estris de pesca, les eines i les primeres llaunes de menjar dins de caixes. Llavors en Roy va haver de tornar a escoltar el pilot mentre el seu pare girava cua i s'allunyava, deixant enrere una petita estela que era blanca just darrere de l'espill però de seguida se suavitzava formant crestes fosques, com si a ells només els fos permès de pertorbar aquella petita franja mentre, a les vores, aquell indret es tornava a engolir a si mateix en qüestió de segons. L'aigua era molt clara, però prou profunda fins i tot a tan poca distància de la costa perquè en Roy no en pogués veure el fons. Més a prop de la riba, en canvi, a través dels reflexos, podia distingir les formes cristal·lines de les branques i les roques.

El seu pare duia una camisa de caçador de franela vermella i pantalons grisos. No duia gorra, tot i que l'aire era més fred del que en Roy s'havia imaginat. El sol li brillava al damunt del cap i li resplendia en els fins cabells fins i tot des de la distància. La llum encegador del matí li va fer afinar els ulls, però continuava mantenint la meitat de la boca torçada en un somriure. En Roy volia anar amb ell, trepitjar terra ferma i la seva nova llar, però encara quedaven dos viatges: embalums plens de

roba ficada en bosses d'escombraries, impermeables i botes, mantes, dos llums, més menjar i llibres. En Roy en tenia una caixa plena només de temaris de l'escola. Passaria un any sencer aprenent a casa: matemàtiques, llengua, geografia, educació per a la ciutadania, història, gramàtica i ciències de vuitè, que no sabia com les farien, perquè incloïen tota una sèrie d'experiments per als quals no tenien el material necessari. La seva mare ja li havia preguntat allò mateix al seu pare, però ell no havia donat cap resposta convincent. De sobte, en Roy va trobar a faltar la seva mare i la seva germana, i els ulls se li van humitejar, però va veure com el seu pare s'allunyava de la platja de grava per tornar a l'avió i es va contenir.

Quan a la fi va saltar del flotador a la llanxa, el va colpir la nuesa de tot plegat. Ara ja no tenien res de res, i mentre contemplava com l'hydroavió, darrere seu, feia mitja volta descrivint un cercle ampli, accelerava sorollosament i s'enlairava entre esquitxos d'aigua, va experimentar fins a quin punt podia ser llarg, el temps, com si pogués estar fet d'aire i comprimir-se i aturar-se.

Benvingut a la teva nova llar, va dir el seu pare, posant-li la mà primer damunt el cap, després damunt l'espatlla.

Quan es va deixar de sentir l'avió, ja havien topat contra la platja fosca de roca i el pare d'en Roy, que havia baixat de la llanxa amb les botes de pescar posades, l'estirava per la proa. En Roy també va baixar i va agafar una caixa.

Deixa estar això, de moment, va dir el seu pare. Amarrem la llanxa i anem a fer una ullada al lloc.

No els passarà res, a les caixes?

No. Vine.

Van caminar a través d'herbes altes com canyes, d'un verd brillant sota la llum del sol, i van enfilear un corriol que travessava una petita arbreda de cedres fins a la cabana, que estava grisosa i rosegada per la intempèrie però no es veia gaire vella. La teulada era força inclinada i en punta perquè no s'hi acu-

mulés la neu, i tota la construcció, incloent-hi el porxo del davant, estava aixecada uns dos metres de terra. Només tenia una porta estreta i dues finestres petites. En Roy es va fixar en la xemeneia i va desitjar que, a més de ser la dels fogons, fos també d'una llar de foc.

En lloc de fer-lo entrar, el seu pare va vorejar la casa per un caminet que continuava turó amunt.

El lavabo, va dir.

Era de la mida d'un armari i s'hi accedia a través d'uns esglaons. Era a menys de trenta metres de la cabana, però l'haurien d'utilitzar enmig del fred i la neu de l'hivern. El seu pare va continuar caminant.

Hi ha una bona vista, des d'aquí dalt.

Van arribar a una pujada que avançava entre ortigues i bardisses. El terra els cruïxia sota els peus, envaït des que s'havia utilitzat per darrera vegada. El seu pare ja havia estat en aquell lloc quatre mesos enrere, el cop que l'havia visitat abans de comprar-lo. Després havia convençut en Roy, i la mare d'en Roy, i l'escola. S'havia venut la consulta i la casa, havia fet els preparatius i havia comprat tot el necessari.

El cim del turó estava tan ple de vegetació que en Roy no era prou alt per contemplar les vistes a totes bandes, però sí que podia veure la cala de davant de la cabana com una dent brillant que sobresortia en el braç de mar, més agitat, i l'extensió d'aigua que s'estenia fins a una altra illa o riba llunyana i l'horitzó. L'aire era clar i nítid, i les distàncies, impossibles d'endevinar. Podia veure la punta de la teulada de la cabana sota seu i, a la vora de l'aigua, l'herba i la terra plana que en cap punt s'allargava més enllà de trenta metres abans de donar pas al pendent de la muntanya que els quedava al darrere, el cim de la qual desapareixia entre núvols.

Ningú més a quilòmetres a la rodona, va dir el seu pare. Que jo sàpiga, els nostres veïns més propers són a uns trenta quilòmetres d'aquí, en un grupet de tres cabanes en una entra-

da de mar com aquesta, però en una altra illa que ara no recordo ben bé quina és.

En Roy no sabia què dir, o sigui que no va dir res. No tenia clar com aniria tot plegat.

Van tornar a baixar a la cabana travessant una olor dolça i amarga que emanava d'alguna planta i que a en Roy li va recordar la seva infantesa a Ketchikan. A Califòrnia havia pensat contínuament en Ketchikan i els seus boscos, i, en la seva imaginació i en els relats exagerats als seus amics, se n'havia format una imatge d'indret salvatge i misteriós. Ara que havia tornat a un lloc similar, però, trobava que l'aire era més fred i que les plantes eren exuberants però no deixaven de ser simples plantes, i es preguntava com passarien l'estona. Allà tot era el que era, ni més ni menys.

Es van enfilear al porxo amb les botes posades. El seu pare va passar la clau i va obrir la porta de bat a bat perquè entrés primer en Roy. Quan va ser a dins, en Roy va sentir olor de cedre i humitat i terra i fum, i els ulls li van trigar uns minuts a acostumar-se a la foscor i veure alguna cosa més que les finestres: les bigues al damunt del cap, i l'altura enorme del sostre, i l'aspecte rugós dels taulons de les parets i el terra, amb els nusos de la fusta serrats, i alhora el seu aspecte suau malgrat tot.

Tot sembla nou, va dir en Roy.

És una bona cabana, va dir el seu pare. El vent no s'escolerà pas per aquestes parets, ja ho veuràs. Hi estarem prou còmodes mentre ens quedi llenya per al foc. Tenim tot l'estiu per preparar aquesta mena de detalls. També haurem d'emmagatzemar salmó sec i fumat, i fer confitura i salar cérvol. Te'n faràs creus, de tot el que farem.

Aquell dia van començar netejant la cabana. Van escombrar, van treure la pols, i després el pare d'en Roy va dur el seu fill amb una galleda per un caminet que conduïa a un rierol que desembocava al mar. El corrent d'aigua travessava la curta extensió de prat dibuixant tres o quatre esses a l'herba abans

d'arribar a la grava i abocar un petit ventall de matèria lleugera, sorra i terra i detritus, a l'aigua salada. A la superfície es veien sabaters i mosquits.

Ha arribat l'hora del repellant d'insectes, va dir el seu pare.

Són a tot arreu, va dir en Roy.

Tota l'aigua fresca que puguem desitjar, va dir el seu pare amb aire orgullós, com si el rierol l'hagués posat allà ell personalment. No ens quedarem amb set.

Es van posar repellant a la cara, els canells i el clatell, i es van disposar a fregar tota la cabana amb aigua i lleixiu per matar les floridures. Després ho van eixugar tot amb draps i van començar a entrar els paquets.

La cabana tenia una sala frontal on hi havia les finestres i la cuina, i una altra de posterior, o més aviat lateral, sense cap finestra i amb un armari gros.

Dormirem aquí fora, va dir el seu pare, a la sala, vora el foc. Les coses les podem deixar a l'habitació.

Dit i fet. Van entrar els estris més delicats i que necessitaven més estar secs i els van desar dins de l'armari. Després van disposar els productes enllaunats al llarg de la paret; els liofilitzats, dins de bosses de plàstic, al centre de l'habitació, i la roba i les mantes prop de la porta, i van sortir a agafar llenya.

Necessitem fusta morta, va dir el pare d'en Roy, però ara encara no està seca, o sigui que potser el que hauríem de fer és agafar-ne només la justa per entrar-la a dins i començar a construir alguna mena de cobert a la paret de darrere la cabana.

Havien dut eines, però a en Roy li va fer l'efecte que el seu pare anava decidint sobre la marxa, i la possibilitat que no hagués previst amb antelació la qüestió de la llenya seca el va espantar.

Van entrar un munt de branques desiguals i les van apilar vora la cuina. A continuació van fer la volta a la casa i van des-

cobrir un sortint a la paret que formava una mena de caixa i que, de fet, servia per guardar-hi llenya.

Vaja, va fer el pare d'en Roy, quina sorpresa. Ens farà servei, però necessitem més espai. Això fa el fet per a una escapadeta d'estiu, o un cap de setmana de caça, però a nosaltres ens cal ocupar la paret de punta a punta. En aquell moment, en Roy va pensar en taulons de fusta, estakes i claus. No n'havia vist.

Ens caldran teules, va dir el seu pare. Es van quedar drets un al costat de l'altre, amb els braços plegats, mirant cap a la paret. Els mosquits brunzien al seu voltant. Tot i que el sol estava alt, a l'ombra hi feia fred. S'hauria dit que discutien algun problema d'en Roy, de tan abstrets com estaven del que tenien davant dels ulls.

Podem utilitzar pals o arbres petits o alguna cosa per l'estil com a suport, va dir el seu pare, però necessitem un sostre que sobresurti un bon tros per quan ploqui o nevi de costat.

Semblava impossible. Tot plegat li semblava impossible, a en Roy, i li feia la impressió que no anaven gens preparats. Que hi ha taulons vells en algun lloc?, va preguntar.

No ho sé, va respondre el seu pare. Per què no fas una ullada al voltant del lavabo? Jo miraré per aquí.

En Roy va experimentar una estranya sensació d'igualació entre ell i el seu pare: cap dels dos no tenia ni idea de què fer, i tots dos n'haurien d'aprendre. Va recórrer la curta distància que el separava del lavabo i es va fixar que les plantes ja s'havien aixafat de quan abans les havien trepitjat. Obririen camins pertot arreu on anessin. Va rodejar la caseta del vàter i va trobar un tauló cobert per la vegetació. El va recollir, el va netejar de terra, herba i insectes, i va comprovar que estava podrit. El va partir amb les mans. Dins de la caseta hi havia un rotlle de paper de vàter amb taques d'aigua a les vores i un seient clavat sobre un travesser de fusta, i s'hi ensumava una olor diferent de la dels vàters desmuntables, ja que no era de substàncies

químiques ni de plàstic reescalfat. Era ferum de merda vella i de fusta vella i de floridura i orina vella i fum. Tot estava llardós i humit, i els racons eren plens de teranyines. Va veure un parell de taulons d'entre mig i un metre apilats darrere el vàter, però no gosava agafar-los perquè no s'hi veia gaire en la penombra i no sabia per a què s'havien fet servir o si tenien vídues negres al damunt. A la filla d'uns veïns del seu pare, a Fairbanks, l'havia mossegat una família sencera de vídues negres una vegada que havia ficat el peu dins d'una sabata vella a les golfes. L'havien mossegat totes sis o set, però la noia no havia mort. Havia estat malalta més d'un mes. Al capdavall, potser tot plegat només era una llegenda, però en Roy va experimentar l'impuls de marxar esperitat. Va fer un salt enrere, va deixar que la porta es tanqués de cop gràcies a la molla i es va fregar les mans als malucs dels texans mentre reculava.

Hi ha res, allà dalt?, va cridar el seu pare.

No, va cridar ell, fent mitja volta i baixant cap a la cabana. Només dos taulons petits, potser, però no sé per a què s'han fet servir.

I què me'n dius, del lavabo? Mentre en Roy se li apropava, el seu pare somreia. Creus que ens morirem de ganes d'utilitzar-lo? Que serà com la nostra suite?

I què més. Aquell lloc em fa posar els pèls de punta.

Doncs espera a tenir el cul suspès sobre el buit.

Collons, va fer en Roy.

He trobat alguns taulons sota la cabana, va dir el seu pare. No estan en les millors condicions, però es poden utilitzar. De totes maneres, està clar que ens n'haurem de fabricar uns quants. Ho has provat mai?

No.

He sentit a dir que es pot fer.

Genial. En Roy endevinava el somriure del seu pare.

Serà la primera lliçó de l'escolarització a casa: Construcció de Taulons. Nocions Bàsiques.